

2020-10-23

Välfärd, klimat och kompetens

Annika Hermansson

Tfn: 063-146819

E-post: annika.hermansson@regionjh.se

RUN/338/2020

Uppföljning: Initiativärende från Robert Uitto (S) om undersköterskeutbildning på folkhögskolorna

Ärendebeskrivning

Socialdemokraterna inkom vid regionala utvecklingsnämnden sammanträde den 12 maj 2020 med ett initiativärende om att undersöka möjligheter och behov för utbildning av undersköterskor eller motsvarande vid våra folkhögskolor. Bakgrunden var de av regeringen anvisade extra medlen på 1000 halvårsplatser i landet för folkhögskolor 2020 och 1000 platser 2021 – med särskilt fokus just på yrkesutbildningar inom vård och omsorg.

Ett PM "Möjligheter och behov vårdutbildning" togs fram till regionala utvecklingsnämnden sammanträde i juni som redogjorde för nulägesbilden. En tillfällig arbetsgrupp (med representanter från Region Jämtlands Härjedalens förvaltningsområde regional utveckling, kommunal vuxenutbildning, JGY, Arbetsförmedling och folkhögskola) startade upp i våras i ett försök att förstärka fokus och effektivisera samordningen kring utbildningsplanering i stort. Ett initialt fokus lades på samordning av utbildning inom vårdsektorn mot bakgrund av att frågan för närvarande är aktualiserad hos flera utbildningsaktörer som tillförts extra resurser med anledning av Corona.

Enligt beslut vid nämndsammanträdet i juni skulle ärendet följas upp vid nämndens sammanträde i november. Nedan följer en kort lägesrapport kring vad som konstaterats utifrån möten och ytterligare kontakter med folkhögskolorna och Arbetsförmedlingen, vilka övervägt nya eventuella uppstarter av vårdutbildning. Ett särskilt fokus ligger på folkhögskolorna.

Såväl Arbetsförmedlingen som folkhögskolorna landar i ett konstaterande att det finns lite som på *kort sikt* motiverar uppstart av ytterligare vårdutbildning än den som i dagsläget bedrivs inom ramen för gymnasieskola och komvux:

- den utbildning som finns inom vård har redan nu svårt att fylla utbildningsplatser
- kommuner uppger inget direkt kompletterande behov
- behovet av undersköterskeutbildning möts inom ramen för gymnasial vuxenutbildning
- behovet av vårdbiträdesutbildning bedöms svårmotiverad med tanke på att många är inskrivna som arbetslösa trots att de har kompetens motsvarande vårdbiträde
- den förstärkta finansieringen för folkhögskolorna är tillfällig, vilket gör det osäkert att investera i uppbyggnad av utbildning när risk finns att det blir nödvändigt att montera ner den

- folkhögskolornas kapacitet är redan fylld med annan utbildning, i vissa fall finns lokalbrist och man har för närvarande ett mycket högt antal deltagare (vilket lett till att man överproducerat deltagarveckor)

Behoven av rätt utbildad kompetens inom vård är dock i det *längre perspektivet* betydande. Förutom att säkerställa att den samlade utbildningen som ges på ett ändamålsenligt sätt möter behoven på arbetsmarknaden behövs ett aktivt arbete för att säkra attraktiviteten så att de utbildningsplatser som finns också blir fyllda. Ansvaret för detta vilar såväl på arbetsgivare som utbildningsanordnare. Möjligen skulle Vård och omsorgscollege kunna spela en mer framträdande och samordnade roll på ett mer övergripande plan. På Vård och omsorgscollege hemsida står nämligen följande att läsa: "I Jämtlands län samarbetar politiker, kommuner, landstinget, fackliga organisationer och utbildningsanordnare på ungdomsgymnasium och vuxenutbildningen. Tillsammans formar vi relevanta utbildningar inom vård och omsorg. Arbetsgivare, fack och utbildare samarbetar för att och utveckla utbildningen och höja kvaliteten." Folkhögskolorna har dock hittills inte varit närmare involverade i sammanhanget Vård och omsorgscollege.

Birka folkhögskola uttrycker möjligheter att i ett längre perspektiv kunna erbjuda utbildningar inom vård. De ser framförallt möjligheter inom två områden:

- uppdragsutbildningar som tas fram på initiativ från en eller flera konkreta arbetsgivare utifrån preciserade behov
- pre-kurser inom vård riktade till personer långt ifrån arbetsmarknaden som har svårt att klara eller komma in på en vårdutbildning

Båda alternativen kräver dock tydliga beställningar, antingen från konkreta arbetsgivare eller från Arbetsförmedlingen.

När det gäller det *första alternativet* finns sannolikt ett kompletterande behov av flexibelt upplagda uppdragsutbildningar som tas fram på initiativ från en eller flera konkreta arbetsgivare i syfte att stärka kompetens hos befintlig eller vikarierande personal. Hur ett sådant behov mer exakt ser ut samt möjligheterna till långsiktig finansiering behöver i sådana fall utredas närmare. Genom att profilera sig här skulle folkhögskolan kunna fungera som ett komplement till befintlig utbildning och samtidigt svara mot ett – av arbetsgivare – konkret formulerat behov av flexibel påbyggnad av kompetens för befintlig personal. Att tillsammans med ett antal identifierade arbetsgivare söka förstärkning via Europeiska socialfonden för att utveckla ett sådant koncept skulle kunna vara ett tänkbart alternativ för folkhögskolorna att undersöka vidare.

Det *senare alternativet* behöver närmare förankras och diskuteras med Arbetsförmedlingen och andra snarlika satsningar som finns på området för att avgöra om det kan bli aktuellt eller inte. Arbetsförmedlingen har precis fått ett nytt uppdrag att anvisa arbetssökande till reguljär utbildning samtidigt som möjligheten för den enskilde att uppbära aktivitetsersättning under utbildningstid utvidgats. Detta kan möjligen leda till ett utökat behov av bland annat förberedande kurser för att en del individer i nästa steg ska kunna tillgodogöra sig utbildningar i det reguljära systemet.

Regiondirektörens förslag

Informationen läggs till handlingarna.

I tjänsten
Hans Svensson
Regiondirektör

Marina Gregorsson
Områdeschef Vårld, klimat och
kompetens

Utdrag till

Robert Uitto (S)